

Ekonomiska reformer i Kuba

]

"Vi har tusentals problem, men bara en revolution"

Ekonomiska reformer i Kuba

Kvalificerade ekonomer har skrivit olika förslag till förändringar i den kubanska ekonomin. Detta innebär att i takt med att tiden har gått och kriserna och komplexiteten i den kubanska ekonomin har blivit allvarligare, har också graden av samförstånd bland ekonomer, särskilt de vid landets akademiska institutioner, om behovet av förändringar och dessa förändringars karaktär ökat. Jag säger inom den akademiska världen, för på det ekonomiska planet är dialogen med myndigheterna å ena sidan och de mer konservativa sektorerna å den andra fortfarande svår, även om det finns viktiga överenskommelser om de historiska principerna i Kubas nationella och revolutionära projekt, nämligen nationell suveränitet, social rättvisa och ekonomisk och demokratisk utveckling, men med betydande skillnader i fråga om hur man skall föra projektet framåt under de nuvarande nationella och internationella omständigheterna.

En väsentlig punkt som vi ständigt har insisterat på är reformens integrerade och systemiska karaktär. Nu när vi är mer eftertryckliga verkar det nödvändigt att klargöra att utan detta är inga framsteg möjliga; punktvisa, fränkopplade och sektoriella åtgärder har en kort bana och begränsad livslängd, om inte negativa eller tvivelaktiga resultat.

Med tanke på den svåra situationen har det med rätta påpekats att det finns viktiga saker och brådskande saker. Vår poäng är att vi delar detta kriterium, men vi måste agera, framför allt genom att försöka bevara helheten i det som görs, även när brådskande frågor som den nuvarande inflationen och den sociala krisen behöver hanteras omedelbart.

Det är uppenbart att problemet med makroekonomisk balans, kontroll av inflationen och minskning av budgetunderskottet är grundläggande; det är mycket svårt att framgångsrikt styra förändringar under den nuvarande turbulensen. Det är också viktigt att ta kontroll över valutamarknaden.

En ännu mer aktiv reaktion bör läggas till landets externa skuldproblem, som pressar allt hårdare och hindrar både handel och investeringar. Flera ekonomer har föreslagit, och vi håller med, att man bör analysera några formler för att byta ut skulder mot vissa tillgångar. Det är ett beslut som måste granskas noggrant, men det verkar inte finnas några andra alternativ till hands med tanke på problemets omfattning. Kuba är föremål för olika stämningar av detta skäl.

Allt detta har en direkt koppling till vad vi anser vara reformens två hjärtan: den djupgående omvandlingen av jordbruksproduktionens delsystem och reformen av de statliga företagen.

Jordbruksproduktionen har föråldrade former av produktion och marknadsföring som bör omvandlas, utifrån storleken på de privata produktionsenheterna, som producerar mest mat i landet, till hur insamlings- och marknadsföringsmekanismen fungerar. Inom jordbruket finns det ett problem med strukturer, incitament och även mycket låga investeringsnivåer, vilket förhindrar de minimiförutsättningar som krävs för att producera mer: vatten, maskiner, bränsle, gödningsmedel, ogräsmedel osv. Det är sant att det råder en allvarlig brist på utländsk valuta, som bland annat påverkas av USA:s blockad, men de nationella investeringarna är fortfarande starkt koncentrerade till andra sektorer som turism, vilket är klart olämpligt när livsmedelsproduktionen fortfarande är låg. Vi har alltid sagt att livsmedelsproduktionen också är ett nationellt säkerhetsproblem, vilket är ännu viktigare med tanke på den nya US-amerikanska administrationen, som med stor sannolikhet kommer att öka fientligheten och aggressionen mot landet.

Den andra kärnan i reformen är omvandlingen av de statliga företagen som för närvarande påverkas av ineffektivitet eller mycket låga lönsamhetsnivåer. Det begränsar dess bidrag inte bara till produktionen utan också till statens intäkter och därför hindrar det från att förbättra underskottet, vilket i sin tur hindrar det från att agera effektivt mot inflationen osv.

Omvandlingen av företagssystemet måste ge upphov till en komplex väv som täcker alla de aktiviteter som en modern ekonomi kräver och under olika former av ägande och ledning, offentliga, kooperativa och privata, med bevarande av det offentliga företagets företräde.

Företagen måste vara företag som agerar på marknaderna och inte administrativa enheter som är underställda centrala beslut och ministeriernas förmyndarskap och andra mellanliggande strukturer, och utan att vara underställda byråkratisk planering, vars karaktär måste förändras mot mer finansiell och strategisk planering.

Att centraliserad och byråkratisk planering är ett misslyckande har mer än väl visats av erfarenheterna från den europeiska socialismen, och överträffats av de framgångsrika erfarenheterna från Vietnam och Kina.

Detta förutsätter marknader som måste vara medvetet uppbyggda och fungera med öppenhet, information och adekvata regleringar, även för produktionsmedel och penningmarknader, med starka finansiella restriktioner, med en bolagsrätt och en konkursrätt; allt som en del av ett system som måste fungera integrerat. De offentliga företagets deltagande på penningmarknaden är nödvändigt, den segmentering och det monetära kaos som finns i dag är oförenligt med en välartikulerad funktion av ekonomin, och utan den är tillväxten chimärisk. Med andra ord måste alla ekonomiska aktörer, offentliga, kooperativa och privata, utan åtskillnad, vara involverade i alla dessa marknader. Den privata sektorn måste ha alla nödvändiga förutsättningar och regler på plats för att kunna fungera på ett ordnat och proaktivt sätt.

Viktiga inslag är att de grundläggande ekonomisk-politiska verktygen hanteras på rätt sätt. Vi har redan nämnt växelkursen, men det gäller även finanspolitiken, tullpolitiken, kreditpolitiken, industripolitiken, investeringspolitiken och naturligtvis socialpolitiken, som

blir allt viktigare.

Å andra sidan måste reformen, som blir alltmer brådskande, innehålla tydligt definierade etapper och mål för att flytta Kubas ekonomiska modell från den nuvarande, vars utmatning har varit mer än uppenbar i flera år, till en ny som gör det möjligt för Kuba att återfå sin dynamik, effektivitet, tillväxtkapacitet och en mer gynnsam internationell integration. Det trots att Kuba måste fortsätta att lida, göra motstånd mot och fördöma blockad- och aggressionspolitiken. Tiden går fort och är en kritisk variabel; sammanhängande framsteg i reformarbetet måste göras nu.

Julio Carranza har en doktorsexamen i ekonomi från Havannas universitet och är gästprofessor vid flera universitet i Latinamerika, Europa och USA. Tidigare biträdande direktör för Centro de Estudios sobre América i Havanna, tidigare Unesco-rådgivare för samhälls- och humanvetenskap i Latinamerika och Karibien.

Julio Carranza, Progreso Semanal 250121, något kortat (ZT)

[Lo más importante es la integralidad de la reforma](#)

HÄV BLOCKADEN AV KUBA!

Bli en del av solidaritetsrörelsen!

Bli medlem i Svensk-Kubanska!

Eller skicka ett bidrag till Stödfonden!

Ange namn, e-post, adress och skicka 300 kr för ett års medlemskap (150 för pensionärer, arbetslösa och studerande)

Swish 123 589 0975 eller Pg 40 54 11 ? 0

Bidrag till insamlingen ?Mediciner till Kuba?

PG 23 57 15 ? 0 ELLER Swish 123 182 37 72

